Elektronikusan hitelesített dokumentum

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal
1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 52. • Tel.: +36 1 459 7777 • www.mekh.hu
VÍZIKÖZMŰ-ENGEDÉLYEZÉSI ÉS FELÜGYELETI FŐOSZTÁLY

Ügyiratszám: VKEFFO/2110-2/2021.
Ügyintéző: [redacted]
Osztály: Víziközmű Fejlesztési Osztály

Országos Vízügyi Főigazgatóság

vgt3@vizeink.hu

Tárgy: Figyelemfelhívás a harmadik Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv II vitaanyagával kapcsolatban

A tárgyi figyelemfelhívásra válaszolva a vitaanyaggal kapcsolatban a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal Víziközmű- Engedélyezési és Felügyeleti Főosztálya az alábbiak szerint adja meg véleményét.

Általánosságban:

A *szennyvíztelep* szóhasználat helyett javasoljuk a teljes dokumentumban a szennyvíztisztító telep megnevezés használatát.

Részleteiben:

- A *2.1.1 Felszíni ivóvízbázis* ponthoz kapcsolódóan:
  - ***ivóvízkivétel …*** *a Balatonból (Balatonalmádi, Balatonfüred, Balatonkenese, Fonyód, Siófok, Balatonszéplak, Balatonőszöd) történik.*
    A Hivatal rendelkezésére álló 2019. évi éves adatszolgáltatása szerint a Balatonból további vízkivétel található Zamárdiban. Javasoljuk a balatoni vízkivételek pontosabb meghatározását.

  - *Szolnokon további felszíni ivóvízbázis az Alcsi-Holt-Tisza vízmű.*
    A Szolnoki Felszíni Vízmű további, tartalék felszíni ivóvízbázisa az Alcsi-Holt-Tisza, mely biztosítja szükség esetén a víztermelést.
    Javasoljuk a szöveg pontosítását.

- A *3.1.1.1 Települési szennyezőforrások, Települési szennyvíz* ponthoz kapcsolódóan:
  - *A települések területén zárt tárolóban, vagy szikkasztóban, illetve a mezőgazdasági területen elhelyezett szennyvízzel a diffúz szennyezőanyag-terhelés becslésekor is számolnak.*

    A szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági felhasználásának és kezelésének szabályairól szóló 50/2001. (IV. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése szerint: *Tisztítatlan szennyvíz, nyersiszap, valamint a kezeletlen települési folyékony hulladék vagy más kezeletlen iszap a mezőgazdaságban nem használható fel.*
    Fentiek miatt javasoljuk a *mezőgazdasági területen elhelyezett szennyvíz* megfogalmazás pontosítását, *mezőgazdasági területen elhelyezett* ***tisztított*** *szennyvíz-re.*

- A *4.3 Védett területek* ponttal kapcsolatban
  - *Az ivóvízkivételek védőterületein belül a monitoringot ki kell terjeszteni minden olyan anyagra, mely szerepel az „Ivóvíz Irányelv" követelményrendszerében és hiányzik a VKI által megadott általános paraméter és veszélyes szennyezőanyag listáról, kivéve, ha jogszabály más módon rendelkezik.*

    Az Ivóvíz Irányelvnél *az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről* szóló 98/83/EK irányelvre hivatkoznak.

    Megjegyezzük, hogy 2021. január 12. napján hatályba lépett *az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről* szóló Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2184 irányelve (új ivóvizes irányelv).

    A hivatkozásnál javasoljuk az új irányelv szerepeltetését, illetve az új irányelvből fakadó esetleges többlet feladatok megjelenítését.

    Megjegyezzük továbbá, hogy az új irányelv hazai jogrendbe ültetése jelenleg folyamatban van.

- Az *5.2.3 A víziközmű-szolgáltatások költségmegtérülésének értékelése* ponthoz kapcsolódóan:
  - *A szabályozás végrehajtásával párhuzamosan viszont az ágazat érdekkörén kívüli megfontolások és preferenciák mentén született szabályozási intézkedések, illetve azok végrehajtásának módja (pl. közműadó, díjak csökkentése, befagyasztása) jelenleg is* ***akadályozza a víziközmű törvényben megfogalmazott célok elérését és a jogalkotói szándék érvényesülését a gyakorlatban.***

    .....

    Az önkormányzati díjkompenzáció: Több települési önkormányzat alkalmazza a díjkompenzáció rendszerét, azaz jellemzően szociális szempontokat figyelembe véve a díjat maximált, a költségeknél alacsonyabb szinten tartja.

    A *víziközmű-szolgáltatásról* szóló 2011. évi CCIX. törvény (a továbbiakban: Vksztv.) 65. § (1) bekezdése szerint a közműves ivóvízellátás, valamint a közműves szennyvízelvezetés és -tisztítás díját a Hivatal javaslatának figyelembevételével a nemzeti fejlesztési miniszter rendeletben állapítja meg. A Vksztv. értelmében az önkormányzatok díjmegállapító joggal nem rendelkeznek.

    A Vksztv. 77. § (1) bekezdése szerint: A Vksztv. 74. § (2) bekezdés 4. pontjában foglalt felhatalmazás alapján megalkotott rendelet hatálybalépéséig a víziközmű-szolgáltató legfeljebb a 2013. január 31-én jogszerűen alkalmazott díjat alkalmazhatja, így a díjak befagyasztásáról döntöttek.

    A helyi önkormányzatok támogatása keretében lakossági víz- és csatornaszolgáltatás támogatása nyújtható pályázat keretében azon települési önkormányzatok részére, amelyeknél a víziközműszolgáltató által végzett lakossági közműves ivóvízellátás, szennyvízelvezetés és –tisztítás költségei a lakossági felhasználásból származó árbevételét jelentősen meghaladják. A pályázattal elnyert összeget az önkormányzat a szociálisan rászorulók támogatására fordíthatja. Ez a véleményünk szerint nem jelenti azt, hogy az önkormányzat a díjat maximált, a költségeknél azt alacsonyabb szinten tartja.

    Fentiek miatt a hivatkozott „díjak csökkentése" megállapítás, valamint az „önkormányzati díjkompenzáció" meghatározás felülvizsgálatát javasoljuk.

  - *A MEKH jelenleg 40 érvényes működési engedéllyel rendelkező víziközmű-szolgáltatót tart nyilván.*

    A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet (Vhr.) 1.§ 44. pontja szerint a víziközmű-szolgáltatók víziközmű-szolgáltatói engedély birtokában üzemeltetnek, ezért

javasoljuk ennek szerepeltetését a dokumentumban. (Megjegyezzük, hogy a működési-engedély az egyes víziközmű-rendszerekhez köthető.)

- *Az ágazat további egyre súlyosabb problémája a munkaerőhiány, amelyet a jelenlegi bérhelyzet okoz.*
  Véleményünk szerint érdemes lenne kiemelni, hogy a munkaerőhiány elsősorban a szakmunkásokra vonatkozik, valamint a Szolgáltatók tájékoztatása szerint a magas fluktuáció is jelentős tényezőnek számít a munkaerőhiányban.
  Továbbá a fentieket javasoljuk kiegészíteni a Századvég Gazdaságkutató Zrt. által 2018. júliusában készített, A Hazai Víziközmű-szolgáltatás aktuális helyzete – Tények, problémák, megoldási javaslatok című dokumentációjában foglaltakkal, melynek 1.1 fejezete foglalkozik az ágazat foglalkoztatási helyzetével, ahol az alábbiakat rögzítették: „Az ágazat munkavállalóinak átlagéletkora folyamatosan emelkedik, nem megoldott a nyugdíj előtt álló dolgozók pótlása. Amennyiben folytatódik a jelenlegi tendencia, akkor 10 éven belül nyugdíjba vonulók miatt a munkaerő-állomány negyede, azaz közel 5150 munkavállaló fog hiányozni az ágazatból."

- *A szolgáltatók által a Vksztv előírásainak megfelelően a MEKH-hez benyújtott Gördülő Fejlesztési tervekben a 2018-2032 időszakra elfogadott* ***rekonstrukciós igény értéke 1 544,5 Mrd Ft.***
  Fenti megállapítással kapcsolatban megjegyezzük, hogy a Gördülő Fejlesztési Terv felújítási és pótlási, valamint beruházási tervrészből áll. A MEKH-hez évente benyújtandó Gördülő Fejlesztési Terv felújítási és pótlási tervrészét a szolgáltatók egy részének, a Vksztv. hatálya alá tartozó víziközmű-szolgáltatóknak, míg a Gördülő Fejlesztési Terv beruházási tervrészét az ellátásért felelősöknek kell benyújtaniuk jóváhagyásra a Hivatalhoz.
  Fentiekre tekintettel javasoljuk a „szolgáltatók által" helyett a víziközmű-szolgáltatók megnevezés szerepeltetését, továbbá az ellátásért felelősök megjelenítését is.

- A *8.2.2.1 Kommunális szennyvízbevezetésekből származó szerves anyag és tápanyagterhelés csökkentése* ponthoz kapcsolódóan
  - A tervezett 1.1. intézkedéssel kapcsolatban megjegyezni kívánjuk, hogy
    - a 2000 LE feletti agglomerációkban a természet-közeli tisztítási technológiák alkalmazását csak utótisztításként javasoljuk.
    - a meglévő szennyvíztisztító telepek intenzifikálására javasolt lenne a szakmai szervezetek támogatásával egy szempontrendszert, ajánlást kidolgozni, mely a megfelelő tápanyag- és lebegőanyag-eltávolítás érdekében egységesen, minden esetben vizsgálandó tényezőként tartalmazná az olyan különösen fontos szempontokat, mint pl. a nitrogén-eltávolítás hatékonyságának, vagy az utóülepítők méretezésének és bevezetési módjának felülvizsgálata.

  - A tervezett 1.2. intézkedéssel kapcsolatban megjegyezni kívánjuk, hogy
    - az 1.2 intézkedésnél (ellentétben a 21.8 intézkedéssel, ahol a befogadó a felszín alatti víz) javasoljuk pontosítani, hogy az intézkedés a szennyvízprogramban (25/2002. (II.27.) Korm. rendelet) nem szereplő, de a települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EGK irányelv 7. cikke szerinti, gyűjtőhálózattal rendelkező agglomerációk irányelv szerinti megfelelését szolgálja, illetve hogy a tisztított szennyvíz befogadója felszíni víz.
    - javasoljuk a pontban szereplő kormányrendelet nevesítését: *a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról* szóló 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet.

- *További alternatíva az egyedi, vagy decentralizált szennyvíz tisztítás és elhelyezés - lásd a 21.8 intézkedést* megállapításhoz:
  Javasoljuk a megállapítás törlését, mivel az irányelv 7. cikke gyűjtőhálózattal és a tisztított szennyvíz édesvízi befogadóba bocsátása együttes feltételével kapcsolatos és nem a felszín alatti víz befogadóval, illetve gyűjtőhálózat nélküli esettel.

- A tervezett 1.3. intézkedéssel kapcsolatban megjegyezni kívánjuk:
  - Az *1.3.b Szennyvízhasznosítás* ponthoz:
    Az irányelv 12. cikk (1) bekezdése szerint a kezelt szennyvizet, ha csak lehet, ismét fel kell használni.
    A szennyvízhasznosítás nevesítése helyett, javasoljuk a tisztított szennyvíz hasznosítás szerepeltetését, megkülönböztetve azt a még kezeletlen szennyvíztől, ezt nemcsak ennél az intézkedésnél, hanem a teljes dokumentumban.
  - Az *1.3b Szennyvízhasznosítás* inkább általános jellegű, nem feltétlenül csak az 1.3 intézkedéshez köthető, a megfelelően működő szennyvíztisztító telepek esetében is célszerű lehet a hasznosítás lehetőségét megvizsgálni, ahogy a vitaanyag ennél a pontnál rögzíti is, figyelembe véve a víz újrafelhasználására vonatkozó minimumkövetelményekről szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2020/741 számú rendeletet is.

- A tervezett 1.4. intézkedéssel kapcsolatban megjegyezni kívánjuk, hogy a meglévő csatornahálózatok lefolyás-szabályozása, az egyre változó intenzitású és gyakoriságú csapadékvizek helyben tartása kék-zöld megoldásokkal szintén inkább általános jellegű igény, nem kizárólag az egyesített rendszerű hálózatokhoz kötődik, különösen a csatornahálózatok jellemzően avult műszaki állapotának következtében.
  Az intézkedés felveti a csapadékvíz elvezetés szabályozatlanságának problémáját is, így javasolt tisztázni az elválasztott rendszerű csapadékhálózatok üzemeltetésének kérdését (jelenleg nem víziközmű).

- A 489. oldal 4. és 5. bekezdése között javasoljuk a szövegezés felülvizsgálatát.

- A *8.2.5.1. A felszín alatti vizek kémiai állapotát javító intézkedések* ponttal kapcsolatban:
  - *21.9 intézkedés: További csatorna rákötések elősegítése és megvalósítása*

    A települési környezetben található vízbázisok külső és hidrogeológiai védőterületén nagyon fontos, hogy a csatornázottság 100%-os legyen, a bekötések teljeskörűek és műszakilag is megfelelőek legyenek. A külső védőterületeken a vízbázis védelmi jogszabály is kötelezővé teszi ezt, célszerű lenne azonban, ha a vízbázisok üzemeltetője pénzügyileg is ösztönözné a külső védőterületen élőket a csatornahálózatra történő csatlakozásra.

    Az üzemeltetők jelentős részét képező víziközmű-szolgáltatók jelenlegi szűkös anyagi helyzete véleményünk szerint nem teszi lehetővé a rákötések pénzügyi ösztönzését, ezért a rákötések ösztönző támogatásánál javasoljuk az önkormányzati, illetve az állami teherviselés vizsgálatát.

  - *21.10 intézkedés: Csatornahálózatok rekonstrukciója, egyesített rendszerek szétválasztása*
    Az intézkedés címében az egyesített rendszerek szétválasztása megjelenik, azonban a részletes ismertetésnél a téma nem kerül említésre. Javasoljuk az intézkedésnél ennek a kiegészítését.

- A *8.3.1 Jogalkotási feladatok, hatósági és igazgatási munka, a tervezési rendszer erősítése* ponthoz kapcsolódóan

- A törvényi és egyéb szabályozásokban szereplő fogalmi félreértéseket és ellentmondásokat nem kizárólag a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet új Ivóvíz Irányelvnek való megfeleltetése során, hanem egyéb esetekben, pl. a víziközmű, szennyvíztisztító telep, biogáz üzem, különböző kibocsátási pontok/befogadók/átadási pontok, határértékek esetében is tisztázni szükséges.

További észrevételek:

- Az Európai Bizottság 2021-2027 közötti uniós ciklusával kapcsolatban kiadott COM(2018) 375 final 2018/0196(COD) javaslat szerint a *2. szakpolitikai célkitűzés (Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdításával)* egyik beavatkozási területe az emberi fogyasztásra szolgáló víz biztosítása (kitermelési, kezelési, tárolási és elosztási infrastruktúra, hatékonysági intézkedések, ivóvízellátás).
  Magyarország területén jelentős számban található olyan víziközmű-rendszer, mely közműves ivóvízellátását **egy üzemelő kút** biztosítja **tartalék kút nélkül**. Ezen víziközmű-rendszereken gondot okoz, ha a kutak vízhozama jelentősen lecsökken és a lakosság folyamatos vezetékes ivóvízellátása érdekében az ellátásért felelős vízkorlátozást vezet be. Az ivóvízellátás mennyiségi biztonsága érdekében ezeknél a víziközmű-rendszereknél, illetve a kapcsolódó településeknél az ellátásért felelősöknek haladéktalanul intézkedniük kell, pl. új kutat kell létesítenie abban az esetben, ha a vízmű egy lecsökkent vízhozamú üzemelő kúttal rendelkezik. Ez az egy kutas állapot jelentősen bizonytalanná teszi az érintett települések biztonságos közműves ivóvízellátását, mellyel sérül a Vksztv 1.§ (1) bekezdés b) pontjában foglalt alapelv, az ellátásbiztonság elve.
  Fentiekre tekintettel javasoljuk a vitaanyagban szereplő intézkedések kiegészítését, támogatási lehetőség megfogalmazását az ivóvíz mennyiségi biztosítása érdekében az egy üzemelő kúttal rendelkező víziközmű-rendszerekre vonatkozóan (mely kutaknál gazdaságos további kút létesítése, vagy hol gazdaságosabb már meglévő másik vízbázishoz csatlakozás kiépítése a biztonságos ellátás érdekében.

- Javasoljuk a vitaanyagban szereplő intézkedések kiegészítését, támogatási lehetőség megfogalmazását a ***„Szennyvíziszap kezelési és hasznosítási stratégiában”*** megjelölt célok eléréséhez azon esetekben is, amelyeknél a szennyvíztisztító telepi fejlesztések nem köthetők a szennyvíztisztító telepek hidraulikai, vagy biológiai kapacitásának megfelelőségéhez, azonban a térségi iszapkezelés megvalósításához mégis elengedhetetlenek.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Budapest, elektronikus bélyegző szerint.

Tisztelettel

[redacted]
főosztályvezető

<u>Kapják:</u>
1./ Országos Vízügyi Főigazgatóság (elektronikus úton)
2./ Hivatal, Irattár (elektronikus formában)